

Tabell exempel: Hur påverkas Knivsta kommun?

Effekten av förslagen från betänkandet SOU 2024:50 för Knivsta kommun skildras i de två tabellerna nedan. Båda tabellerna baseras på året 2024 som exempel. Den första tabellen avser påverkan det första året för införandet dvs 2026 och den andra tabellen avser en beräkning exklusive införandebidrag 2026.

Enligt kommitténs förslag minskar den kommunala utjämnningen för Knivsta kommun succesivt, år 1 (2026) minskar bidraget med totalt -8,2 miljoner kronor (-400 kr/invånare) och år 2029 med ytterligare -23 miljoner kronor till totalt -31 miljoner kronor (-1100 kr/invånare). Beräkningarna utgår från 2024 års prisläge och invånarantal. Knivsta kommun kommer erhålla ett permanent införandebidrag om 460 kr per invånare.

Anledningen till en succesiv implementation av det uppdaterade utjämningsystemet under 4 år är att kommunerna med stora förändringar i de ekonomiska förutsättningarna ska få rimlig med tid att anpassa sig.

De stora förändringarna för Knivsta kommun kommer av uppdatering av modellen för gleshet och socioekonomi i delmodellerna, samt införande av socioekonomi i delmodellen förskoleklass och grundskola. Tillsammans utgör det 32 miljoner kronor i negativ förändring, det fasta införandebidraget uppgår till 9,5 miljoner kronor.

Förändring socioekonomi inom:

	Förskola	Grundskola (inkl. modersmål)	Gymnasieskola (hela programvalsfaktorn inkluderas)	Äldreomsorg (Ohälsa och språk)	Komvux (hela modellen)	IFO (hela modellen)	Summa Socioekonomi
Knivsta	-220	-457	110	-58	0	-125	-751

Förändring gleshet/småskalighet inom:

	Förskola	Grundskola	Gymnasieskola	Äldreomsorg	Politisk verksamhet	Administration (från delmodeller)	Räddningstjänst	Summa Gleshet
Knivsta	1	-531	-259	-6	6	-41	-1	-831

Förändringen av inkomstutjämnningen har en positiv effekt för Knivsta kommun med 546 kr/invånare. Det förklaras av att inkomstutjämnningen förändras med en uppdaterad skattesats till 2022 års nivå och en ökad garantinivå från 115 procent till 116 procent.

Baksidan är att regleringsposten ökar med 625 kr per invånare (gäller alla kommuner) eftersom en höjning av garantinivån ska göras inom utjämningsystemet (dvs inte öka kostnaden för staten), nettoförändringen blir då -79 kronor per invånare.

Statens allmänna finansiering av kommunsektorn sker via anslag 1:1 "Kommunalekonomisk utjämnning i statens budget". Om statens samlade utgifter för inkomstutjämningsbidrag, kostnadsutjämningsbidrag, strukturbidrag och införandebidrag är lägre än statens anslag, fördelas skillnaden till kommuner respektive regioner som ett regleringsbidrag, med ett enhetligt belopp per invånare i landet. Om utgifterna är högre än statens anslag fördelas skillnaden i stället som en regleringsavgift. Detta benämns samlat som en regleringspost.

Komponenten "Ersättning för eftersläpning" avser att kompensera kommuner med en kraftig befolkningsökning. Förändringen av komponenten är positiv för Knivsta kommun med 121 kr/invånare. I dagens utjämningsystem finns två kriterier för att erhålla bidrag. Det första kriteriet är att befolkningstillväxten i genomsnitt ska uppgå till 1,2 procent de senaste fyra åren. Det andra kriteriet är att befolkningstillväxten även ska uppgå till minst 1,2 procent det senaste året. Båda kriterierna sänks i utredningen till 1 procent och en ventil tillkommer för kommuner som ett enskilt år växer 2,5 procent eller mer.

Nuvarande system	Förslag
Förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet	Förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet
Förskoleklass och grundskola	Förskoleklass och grundskola
Gymnasieskola	Gymnasieskola
Kommunal vuxenutbildning	Kommunal vuxenutbildning
Individ- och familjeomsorg	Individ- och familjeomsorg
Äldreomsorg	Äldreomsorg
Kollektivtrafik	Kollektivtrafik
Infrastruktur och skydd	Gator och vägar
Verksamhetsövergripande kostnader	Räddningstjänst
	Befolkningsminskning
	Fastighet
	Politisk verksamhet

SAMMANSTÄLLNING INKLUSIVE INFÖRANDEBIDRAG ÅR 1

Knivsta			
Kommunalekonomisk utjämning 2024 kr/Invånare	Knivsta Nytt förslag	Knivsta Befintlig utjämning	Differens
Inkomstutjämningsbidrag/avgift	4 482	3 936	546
Kostnadsutjämningsbidrag / avgift	-911	1 066	-1 977
Ersättning för eftersläpning	780	659	121
F.d. Strukturbidraget	460	0	460
därav svagt befolkningsunderlag	0	0	0
därav fasta införandebidrag (del 1 och 2)	460	0	460
Införandebidrag kommunalekonomisk utjämning år 1	1 821	0	1 821
Införandebidrag #2 år 1	166	-	166
Regleringspost	1 719	3 055	-1 337
Summa bidrag / avgift	8 517	8 716	-199
Summa bidrag / avgift mnkr	174,9	179,0	-4,1
LSS-utjämning 2024 kr/invånare			
LSS-utjämningsbidrag/avgift	-2 159	-2 094	-65
LSS-införandebidrag år 1, inkl finansiering	-136	0	-136
Summa bidrag / avgift	-2 294	-2 094	-201
Summa bidrag / avgift mnkr	-47,1	-43,0	-4,1
Summa bidrag/avgift kr/invånare	6 222	6 623	-400
Summa bidrag/avgift mnkr	128	136	-8,2

SAMMANSTÄLLNING EXKLUSIVE INFÖRANDEBIDRAG, REGLERINGSPOST ENLIGT SOU 2024:50 Bilaga 4 Tabell 1

Knivsta			
Kommunalekonomisk utjämning 2024 kr/invånare	Knivsta Nytt förslag	Knivsta Befintlig utjämning	Differens
Inkomstutjämningsbidrag/avgift	4 482	3 936	546
Kostnadsutjämningsbidrag / avgift	-911	1 066	-1 977
Ersättning för eftersläpning	780	659	121
F.d. Strukturbidraget	0	0	0
därav svagt befolkningsunderlag	0	0	0
därav fasta införandebidrag (del 1)	0	0	460
Regleringspost	2 430	3 055	-625
Summa bidrag / avgift	6 781	8 716	-1 935
Summa bidrag / avgift mnkr	139,3	179,0	-39,7

LSS-utjämning 2024 kr/invånare			
Summa bidrag / avgift	-2 159	-2 094	-65
Summa bidrag / avgift mnkr	-44,3	-43,0	-1,3

Summa bidrag/avgift kr/invånare	4 623	6 623	-2 000
Summa bidrag/avgift mnkr	95	136	-41,1